

eikenprocessierupsen.....

...natuurlijk ongemak

Voorkom klachten en

houd rekening met

brandharen van

eikenprocessierupsen.

Laat rupsen met rust

en vermijd contact

met nesten en spinsels.

Op eikenbomen in de Belgisch-Nederlandse grensprovincies kan men in de maanden mei, juni en juli behaarde rupsen aantreffen. Dat nieuwe 'natuurverschijnsel' is de larve van de eikenprocessievlinder. Vanuit hun nesten gaan de rupsen 's nachts 'in processie' op zoek naar voedsel. Zichtbaar gevolg zijn kaalgevreten takken in bomen.

De overheid volgt deze ontwikkeling op de voet, omdat veel mensen na contact met brandhaartjes van deze rupsen jeuk, huiduitslag of irritaties aan ogen of luchtwegen kunnen krijgen.

Vooraf bij droog en winderig weer moeten wandelaars en fietsers voorzichtig zijn en hun huid beschermen tegen de brandharen. Daar waar de risico's voor bewoners en bezoekers te groot dreigen te worden, is een milieuverantwoord bestrijdingsprogramma opgesteld. Op diverse plaatsen met veel eikenprocessierupsen staan informatieborden.

In deze folder treft u informatie aan om de eikenprocessierups te kunnen herkennen en advies hoe u het ongemak van de brandhaartjes kunt beperken.

Van rups naar vlinder

De eikenprocessierups is de larve van een nachtvlinder (*Thaumetopoea processionea* L.), die in augustus en september haar **eitjes** legt op eikenbomen.

Half april, begin mei komen oranje-achtig gekleurde **jonge rupsen** uit de eitjes. Omdat die nog geen brandharen hebben, loopt men tot half mei geen risico's.

De kleur verandert in grijsgrauw met lichtgekleurde zijden en na de derde vervelling krijgen de **rupsen** donkere brandharen op de rug. Een volgroeide rups heeft er zo'n 700.000.....

Brandharen zitten ook in de **nesten** die hangen aan de stammen of dikere takken. Dit zijn dichte spinsels van vervellingshuidjes met haren en uitwerpselen. Nesten **nóóit** aanraken of verstoren!

In juli **verpoppen** de rupsen zich in een stevige cocon van haren en ander materiaal en groeien uit tot een onopvallend grijze nachtvlinder. Tot begin september zet het vrouwtje haar eitjes af.

Na het uitkomen van de **vlinders** blijven lege spinsels achter. Ook daarin achtergebleven brandharen zorgen nog voor ongemak.

~ 'Natuurlijk' evenwicht

Biologen verwachten dat het grote aantal rupsen tijdelijk is, omdat nog geen sprake is van 'natuurlijk' evenwicht. In de natuur komt zo'n onverwachte groei meestal vanzelf weer tot staan zodra zich genoeg vijanden van de rups ontwikkelen. Voorbeelden zijn parasieten of vogels en insecten (kevers) die de larve als voedsel nodig hebben. Komen er teveel rupsen, dan zorgen ook ziekte en voedselgebrek voor spontane afname.

~ Milieuverantwoord beheer

Vooral in bossen en natuurgebieden stimuleert men de ontwikkeling van natuurlijke vijanden door zo min mogelijk in te grijpen. Bestrijdingsacties hebben ook ongewenste gevolgen voor andere (insecten-) soorten en vormen een belasting voor het milieu. Alleen waar mensen komen, in bewoond gebied en langs wegen en fietspaden, wordt ingegrepen in het natuurlijk proces. De rupsen worden weggebrand of uit de bomen gezogen. Bij ernstige aantasting bespuit men de eikenbladeren met biologische middelen. Laat dit beheer aan deskundigen over!

~ Klachten door brandharen

Er zijn vooral risico's voor de gezondheid in de periode dat de eikenprocessierupsen brandharen krijgen (half mei-juli). Met hun weerhaakjes dringen de pijlvormige haren bij aanraking gemakkelijk in de huid, ogen en luchtweg. Stoffen die daarbij vrijkomen roepen reacties op die lijken op 'allergische' reacties.

Bij iemand die vaker met de brandharen in contact komt, kunnen die veel sterker zijn. De reacties kunnen zeer sterk van persoon tot persoon verschillen. De huidirritaties die binnen acht uur optreden zijn rood en pijnlijk en gaan gepaard met hevige jeuk, die tot twee weken kan aanhouden. Als de brandharen in de ogen komen, kan binnen enkele uren een rode, pijnlijke en jeukende zwelling en irritatie optreden. Inademing van de brandharen kan leiden tot irritaties en ontstekingen van het slijmvlies van de neus, keel en luchtwegen.

Hoe voorkomt u ongemak?

Vermijd elk contact met de rupsen en resten ervan, zoals vrijgekomen brandharen en lege nesten. Zorg bij een bezoek aan een (natuur-)gebied met rupsen voor goede bedekking van de hals, armen en benen en ga niet op de grond zitten. Na aanraking van de rupsen of haren niet gaan krabben of wrijven, maar de huid of ogen goed wassen of spoelen met water. Zo nodig ook kleren wassen. Klachten verdwijnen in het algemeen binnen twee weken. Een zachte crème met kamfer of menthol kan verlichting bieden. Neem bij ernstige klachten contact op met uw huisarts.

De eikenprocessierups komt voor in grote delen van de provincies Antwerpen, Limburg en Noord-Brabant en in het Rijk van Nijmegen en in Zeeuws-Vlaanderen.

Meer informatie

Provincie Antwerpen
telefoon (03) 259 12 49 (PIH)

provincie
Limburg

Provincie Limburg (België)
telefoon (011) 33 23 33 (LIM)

Provincie
Noord-Brabant

Provincie Noord-Brabant
telefoon (073) 681 28 21 (milieuklachten)

Dit is een uitgave van de provincies Antwerpen, Belgisch Limburg en Noord-Brabant in samenwerking met het Interregcomité van het Benelux-Middengebied.

Februari 1997

Ontwerp: Nika grafische vormgeving Vught

Tekst: Script Adviesbureau 's-Hertogenbosch

Foto's: Plantenziektenkundige Dienst Wageningen

Illustratie: Edith Buenen Vught

Druk: Lecturis bv Eindhoven